

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»

**ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ІСПИТІВ ДО АСПІРАНТУРИ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ**

281 «Публічне управління та адміністрування»

РОЗГЛЯНУТО
на засіданні кафедри публічного управління
та менеджменту організацій
протокол № 7 від 25.02.2021 р.

Чернігів 2021

Передмова

Іспит зі спеціальності складається усно за білетами, які розроблені на основі програми для вступників до аспірантури. У кожному білеті по два питання. Мета програми вступного екзамену зі спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування полягає в тому, щоб виявити і оцінити рівень знань вступників в аспірантуру.

До основних завдань програми належать:

- оцінка науково-теоретичної підготовки вступника з дисциплін магістерської програми;
- визначення рівня практичної підготовки вступника згідно з вимогами магістерської програми;
- виявлення вмінь вступника використовувати знання в процесі вирішення сучасних проблем публічного управління та адміністрування.

У програму включено найбільш теоретично та практично значущий навчальний матеріал, який структурований за двома розділами: «Сутність та напрями розвитку науки «публічне управління та адміністрування», «Організація публічного управління та адміністрування в політичній, економічній, соціальній сферах».

Критерії оцінювання знань вступників

Екзаменаційний білет складається із 2 теоретичних питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 50 балів.

Відповідь, яка оцінюється в 45-50 балів має відповідати таким вимогам:

- повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми; - повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні теоретичного матеріалу;

- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;

- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;

- знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують;

- засвоєння теоретичних питань відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь, яка оцінюється в 38-44 балів, має відповідати таким вимогам:

- згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано хоча б одна з цих вимог (якщо вона явно потрібна для вичерпного розкриття питання); або:

- у цілому правильно розкритий за зазначеними вимогами зміст відповіді, але допущені значні помилки під час:

- а) використання цифрового матеріалу;

- б) посилання на конкретні історичні періоди та дати;

- в) визначення авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що спотворює логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь, яка оцінюється в 13-37 балів, має відповідати таким вимогам:

- згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

- одночасно допущені дві значні помилки, які визначені у критерії оцінки питання в 5 балів;

- зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загально визнаними при відсутності у відповіді доказів і раціональних аргументів на їх користь;

Відповідь оцінюється в 0-12 балів за таких обставин:

- згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три чи більше вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);
- одночасно допущені дві чи більше значні помилки, які визначені у критерії оцінки питання в 5 балів; - зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загально визнаними при відсутності у відповіді студента доказів і раціональних аргументів на їх користь;
- характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді, або давши відповідь не на поставлене в білеті питання.

Виконання екзаменаційного завдання повинно носити виключно самостійний характер.

Загальна підсумкова оцінка за екзамен дорівнює сумі балів, отриманих за відповіді по двох питаннях.

Оцінювання знань вступників, що складають іспит, здійснюється за 100- бальною шкалою. Бали переводяться в 4-х бальну (національну) шкалу такому порядку:

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
90-100	5 /відмінно/
75-89	4 /добре/
25-74	3 /задовільно
0-24	2 /незадовільно/

Розділ 1

Сутність та напрями розвитку науки «публічне управління та адміністрування»

Основні підходи до розуміння публічного управління та адміністрування. Предметна сфера публічного управління та адміністрування. Методологічна основа. Співвідношення понять «управління» та «адміністрування». Формування та розвиток теорій управління суспільством і країною. Концепція раціонального вибору та «новий менеджеризм». Публічне управління в контексті неокласичної теорії. Публічне адміністрування та людина, колектив, суспільство. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного управління. Публічна влада та публічне адміністрування. Муніципальна влада та місцеве врядування. Сфери управління та компетенції місцевого самоврядування. Публічне управління та адміністрування в соціальній сфері. Публічне адміністрування й ринкова економіка. Корпоративна влада та адміністрування в добровільних об'єднаннях.

Розділ 2

Практичні аспекти публічного управління та адміністрування

Організація публічного управління та адміністрування в політичній, економічній, соціальній сферах. Управління суспільством. Застосування принципів публічного управління. Публічне управління як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень. Юридичне забезпечення цілей публічного управління та адміністрування.

Нові тенденції в системі публічного управління. Структура механізму та органів публічного адміністрування. Територіально-адміністративний аспект публічного управління. Методи публічного управління та адміністрування. Фактори запобігання проявам корупції.

Поняття результативності та ефективності публічного управління та адміністрування. Фактори результативності та ефективності публічного управління та адміністрування. Вимір продуктивності, результативності та

ефективності публічного управління та адміністрування. Критерії результативності та ефективності публічного управління та адміністрування. Фактори підвищення ефективності публічного управління та адміністрування. Контрактна система та неокорпоративізм.

Відповідальність органів державної влади та місцевого самоврядування, державних комунальних підприємств, установ і організацій, посадових осіб та недержавних організацій за правопорушення у сфері публічного управління та адміністрування. Міжнародна діяльність.

Питання, що виносяться на іспит

1. Суб'єкти та об'єкти публічного управління та адміністрування
2. Функції держави
3. Види управлінських рішень
4. Принципи публічного управління та адміністрування
5. Сутність поняття «громадянське суспільство»
6. Етапи підготовки управлінських рішень
7. Методи публічного управління та адміністрування
8. Поєднання державних та громадських інтересів в системі ПУ
9. Моделі управління
10. Функція планування в процесі здійснення управлінської діяльності
11. Реалізація економічної політики в системі ПУ
12. Матрична модель управління
13. Функція організування в процесі здійснення управлінської діяльності
14. Комплексний підхід до розвитку суспільних відносин
15. Дивізійна модель управління
16. Розподіл повноважень між виконавчою і законодавчою гілками влади
17. Функціональна модель управління
18. Управління взаємовідносинами в системі ПУтаА

19. Завдання та особливості системи ПУтаА
20. Функція контролю в процесі здійснення управлінської діяльності
21. Ієрархічна модель управління
22. Функція мотивації в процесі здійснення управлінської діяльності
23. Структура центральних органів влади
24. Бюрократична модель управління
25. Система місцевого самоврядування
26. Імідж влади
27. Функціональна схема управління регіоном
28. Територіальна громада – поняття, функції та роль.
29. Концепції публічного адміністрування
30. Класифікація функцій держави
31. Управління розвитком суспільства
32. Структура політичної системи
33. Аналіз стану соціально-економічного розвитку
34. Формування управлінських взаємовідносин
35. Місце держави в політичній системі
36. Функції державного бюджету
37. Європейський досвід ПУтаА
38. Основні інституції громадянського суспільства
39. Завдання громадянського суспільства
40. Особливості соціальної політики України
41. Принципи правової держави
42. Мета та завдання структурно-факторного аналізу в ПУ
43. Етапи формування управлінського мислення
44. Управлінські правила та практика їх застосування
45. Вимоги до управлінських рішень
46. Аналіз рівня життєдіяльності населення країни
47. Тенденції суспільного розвитку

48. Сутність приватно-державного та публічно-державного партнерства
49. Роль інформаційної сфери в системі ПУтаА
50. Сутність нового публічного менеджменту
51. Сутність понять «публічне управління» та «публічне адміністрування»
52. Публічне управління й адміністративно-територіальна реформа
53. Законодавча гілка влади
54. Кадрове забезпечення публічного адміністрування
55. Теорія формування «транснаціонального громадянського суспільства»
56. Стратегічні завдання соціально-економічного розвитку країни
57. Механізми формування взаємовідносин в системі ПУ
58. Теорія «комунікативного суспільства»
59. Порядок розробки стратегій розвитку країни
60. Ефективність публічного управління та адміністрування
61. Соціальна інфраструктура
62. Ціннісно-раціональний критерій оцінки ефективності ПУтаА
63. Визначення та оцінка конкурентних переваг окремих територій
64. Мета та засоби реалізації державних програм
65. Законодавча база регулювання владних повноважень
66. Прагматичний критерій оцінки ефективності ПУ
67. Зовнішні функції держави

Література основна

1. Абетка громадянського суспільства. URL: <https://www.ladrada.gov.ua/hromadianske-suspilstvo>
2. Бакуменко В. Д., Башкатов В. М. Механізми державного управління демократичними змінами : монографія. Київ : АМУ, 2015. 180 с
3. Безперспективні «перспективні плани»: як надалі об'єднуватимуться громади? Всеукраїнська громадська організація «Асоціація сприяння самоорганізації населення». URL: <https://drive.google.com/file/d/1yDo1kR43kSrNxvN5Dc4Qq8aeHNJQ4KGQ/view>
4. Вступ до публічного адміністрування : навчальний посібник / Н. Л. Гавкалова та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Н. Л. Гавкалової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 372 с.
5. Громадянське суспільство України: політика сприяння та залучення, виклики та трансформації : аналіт. доп. / [Яблонський В. М. та ін.] ; за заг. ред. О. А. Корнієвського, Ю. А. Тищенко, В. М. Яблонського. Київ : НІСД, 2019. 112 с.
6. Дука А. П. Наукові підходи до оцінювання публічного управління. Публічне управління та сучасний менеджмент в інформаційному суспільстві : колективна монографія / за заг. ред. О. В. Михайловської. Київ : Кондор, 2018. 190 с.
7. Існуючі механізми співпраці органів державної влади з організаціями громадянського суспільства в контексті реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні 2016-2020. Київ : Ваіте, 2016. 280 с.
8. Історія вчень про державу і право : підручник / за ред. Г. Г. Демиденка, О. В. Петришина. Харків : Право, 2009. 256 с.
9. Кіцул Ю. С. Адміністративно-правове регулювання діяльності місцевих органів виконавчої влади : монографія. Львів : ЛьвДУВС, 2014. 200 с.

10. *Методологія державного управління як галузі науки : наукова розробка / Ю. П. Сурмін та ін. Київ : НАДУ, 2010. 32 с.*
11. *Методологія наукових досліджень з державного управління : хрестоматія / упоряд. : С. В. Загороднюк, О. Л. Євмешкіна, В. В. Лещенко ; за заг. ред. д-ра політ. наук К. О. Ващенко. Київ : НАДУ, 2014. 180 с.*
12. *Місьцеве самоврядування: словник-довідник / [уклад. О. М. Руденко, І. В. Козюра, Н. В. Ткаленко, О. М. Іваницька, О. В. Червякова, А. Є. Шевченко, О. В. Михайловська, Б. Н. Гечбаія]. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 203 с.*
13. *Місьцевий розвиток за участі громади. Том 4: Регіональні аспекти та сталий розвиток міст : монографія / за заг. ред. к.пол.н. 276 Г. І. Мелеганіч, д.е.н. Ю. М. Петрушенка. Київ : ВАІТЕ, 2016. 316 с.*
14. *Нічого для нас без нас: Посібник з інклюзивного прийняття рішень для державних органів / упоряд.: В. О. Азін, Л. Ю. Байда, Н. Госс, П. М. Ждан, І. М. Сухініна, А. Флетчер. Київ : Ленвіт: 2015. 102 с.*
15. *Петрова І., Руда О. Публічне управління як фактор і стимулятор модернізації адміністративного. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 6. С. 131-135.*
16. *Про місьцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>*
17. *Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11.07.2001 № 2625-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>*
18. *Публічне адміністрування: електронний : навчальний посібник / В. М. Нагаєв. Харків : ХНАУ, 2018. 278 с.*
19. *Реформа децентралізації. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/reformi/reforma-decentralizaciyi>*

20. Руденко О. М., Штурхецький С. В., Ткаленко Н. В., Михайловська О. В. Місцеве самоврядування та суспільні комунікації : навч. посіб. Київ : Кондор, 2016. 133 с.
21. Топчій В. В., Шкелебей В. А., Супрун Т. М. Публічно-правова протидія корупції : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. 208 с.
22. Удосконалення державно-управлінських відносин в умовах трансформації українського суспільства : монографія / [Е. А. Афонін та ін.] ; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. А. Шахова. Київ : НАДУ, 2014. 268 с.
23. Урядовий портал. Офіційний вебсайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
24. Цивілізаційний вибір України: парадигма осмислення і стратегія дії : національна доповідь / ред. кол. С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський та ін. ; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ : НАН України, 2016. 284 с.
25. Baseline Measurement Report: The Principles of Public Administration (Ukraine): website. 2018. URL: <http://www.sigmaweb.org/publications/Baseline-Measurement-Report-2018-Ukraine.pdf>
26. Index of Public Integrity 2019. URL: <https://integrity-index.org/?yr=2019>
27. Local Self-Government Index of 2019. Institute for Development of Freedom of Information (IDFI). 33 p. URL: https://idfi.ge/en/local_self_government_index_2019
28. Pollitt C. Public Management Reform: A Comparative Analysis / C. Pollitt, G. Bouckaert. – Oxford : University Press, 2004. – 240 p.

Література додаткова

1. Босак О.З. Публічне управління як нова модель управління в державному секторі. Інтернет-ресурс. – <http://www.academy.gov.ua>
2. Бакуменко В. Д. Теоретичні та організаційні засади державного управління: навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній. – К.: Міленіум, 2003. – 256 с.
3. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: Організаційно-правові засади: монографія / Ю. П. Битяк. – Х.: Право, 2005. – 304 с.
4. Білозерська Т. О. Реформування публічної адміністрації в Україні як крок до європейської інтеграції [Електронний ресурс] / Т. О. Білозерська // Форум права. – 2007. – № 2. – С. 11-19. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2007-2/07blodei.pdf>.
5. Вдовенко С.М. Публічне адміністрування (теоретичні положення, пріоритети, напрями реалізації). Монографія. / С.М.Вдовенко. – Чернігів : ЧДІЕУ, 2012.– 260с.
6. Збірник звітів за результатами оцінки діяльності органів виконавчої влади за напрямком «взаємодія з громадськістю» / упоряд.: Л. Паливода. Київ : БФ “Творчий центр ТЦК”, 2018. 72 с.
7. Європейське врядування. Біла книга. 25.7.2001. СОМ (2001) 428. Брюссель. 40 с. URL: <http://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2016/01/Bilaknyga-YEvropey-ske-vryaduvann>
8. Кузнецов А. Концептуальні підходи до формування понятійного апарату в сфері публічного управління / А. Кузнецов // Понятійно-категоріальний апарат публічного управління. – К. : НАДУ, 2010. – С. 38-43.
9. Любохинець Л. С. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування [Електронний ресурс] / Л. С. Любохинець, А. В. Мейш. – Режим доступу: http://dn.tup.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1201&T=01&lng=1&st.

10. Мартиненко В. М. Демократичне врядування: проблеми теорії та практики / В. М. Мартиненко // Публічне управління: теорія та практика : зб. наук. пр. Асоціації докторів наук з державного управління. – Х. : Вид-во “ДокНаукДержУпр“, 2010.–№ 1.– С. 16-22.
11. Михайловська О. В. Концепція громадського прогресу в науці публічного управління : *монографія*. Мена : ТОВ «Домінант», 2020. 308 с.
12. Михайловська О. В., Ткаленко Н. В., Лілікович П. В. Реформування сфери надання адміністративних послуг в Україні: практичний вимір. Менеджмент та публічне управління в умовах інформаційного суспільства : колективна монографія / за заг. ред. Н. В. Філіпової. Мена : ТОВ «Домінант», 2020. С. 198-213.
13. Михайловська О. В. Комунікаційний процес як основа публічного управління в умовах децентралізації влади в Україні. Публічне управління соціально-економічними системами в умовах транзитивних змін: колективна монографія / за заг ред. Д. О. Сугоняко. Ніжин: ФОП Лук’яненко В. В., ТПК «Орхідея», 2017. С. 89-109.
14. Новіков Б.В. Основи адміністративного менеджменту : навч. посіб. / Б.В. Новіков, Г.Ф. Сініюк, П.В. Круш. - К. : Центр навч. л-ри, 2004. - 560 с.
15. Публічне адміністрування в Україні: навч. посіб. / В. Б. Дзюндзюк, О. Б. Коротич, Н. М. Мельтюхова та ін. [за заг.ред. д. філос. н., проф. В.В. Корженка. к.е.н., доц. Н. М. Мельтюхової]. –Х.: Вид-во ХарPI НАД У “Магістр”, 2011. – 256с.
16. Райченко А.В. Административный менеджмент : учебник / А.В. Райченко. - М. : ИНФРА-М,2007.-416с.
17. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2018 році. URL: <http://www.ombudsman.gov.ua/files/Dopovidi/Report-2019.pdf>

18. Mykhailovska O., Filipova N. Origin and theoretical basis of New Public Management. Current trends of Public Management : collective monograph / [collection of scientific papers (educational□scientific series: “Public management and administration”; issue 7); edited by Shkarlet Sergiy, Doctor of Economic Science, Professor, Rector of Chernihiv National University of Technology]. Published by Academic Society of Michal Baludansky, Kosice, Slovakia, 2017. Pp. 28-36.
19. Social Progress Index indicators. URL:
<https://www2.deloitte.com/ua/en/pages/press-room/press□release/2019/ukraine-spi-2018.html>